

НОВА ПАРАДИГМА ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

© 2017 ЄВТУШЕНКО Г. І., КУЦЕНКО В. І., ПТАЩЕНКО О. В.

УДК 338.27:519.71.46

Євтушенко Г. І., Куценко В. І., Птащенко О. В. Нова парадигма вдосконалення системи менеджменту в контексті забезпечення економічного розвитку та соціальної безпеки

У статті охарактеризовано важливість формування нової парадигми щодо вдосконалення системи менеджменту в контексті забезпечення економічного розвитку та соціальної безпеки. Водночас зазначається, що нинішня соціальна політика в нашій країні має несистемний характер, недостатньо спрямована на формування соціальної безпеки. Підкреслюється, що діяльність з подолання негативних результатів має сприяти формуванню в країні соціально-економічної стабільності. Зазначається необхідність створення нової парадигми розвитку освіти, у відповідності з якою зміст та основні напрями підготовки кадрів, зокрема менеджерів, мають підпорядковуватися загальносвітовим тенденціям соціально-економічного, наукового та культурного розвитку. Розкрито основні вимоги до менеджерів, які, на думку авторів, повинні володіти високим рівнем освіти, культури, комунікабельності. Обґрунтовується, що з цією метою кожен навчальний заклад має розвивати менеджмент вищої освіти. Цьому має сприяти інтелектуалізація освітнього середовища, перехід у навчальному процесі до освітніх стандартів нового типу. Запропоновано шляхи подальшого поліпшення системи підготовки кадрів, зокрема менеджерів, діяльність яких сприяла б не лише економічному зростанню в країні, а й забезпеченню соціальної безпеки.

Ключові слова: менеджмент, інновації, економічний розвиток, соціальна безпека, освітня парадигма, ринкові відносини.

Табл.: 2. **Бібл.:** 10.

Євтушенко Ганна Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, Університет державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, Ірпінь, Київська область, 08201, Україна)

Куценко Віра Іванівна – доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України (бульв. Тараса Шевченка, 60, Київ, 01032, Україна)

Птащенко Олена Валеріївна – кандидат економічних наук, доцент, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (пр. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: helena-valeriya@mail.ru

УДК 338.27:519.71.46

UDC 338.27:519.71.46

Євтушенко А. И., Куценко В. И., Птащенко Е. В. Новая парадигма усовершенствования системы менеджмента в контексте обеспечения экономического развития и социальной безопасности

В статье раскрывается значение формирования новой парадигмы относительно совершенствования системы менеджмента в контексте обеспечения экономического развития и социальной безопасности. В то же время отмечается, что нынешняя социальная политика в нашей стране носит несистемный характер, имеет недостаточную направленность на формирование социальной безопасности. Подчеркивается, что деятельность по преодолению негативных результатов должна способствовать формированию в стране социально-экономической стабильности. Отмечается необходимость создания новой парадигмы развития образования, в соответствии с которой содержание и основные направления подготовки кадров, в частности менеджеров, должны подчиняться общемировым тенденциям социально-экономического, научного и культурного развития. Раскрыты основные требования, выдвигаемые к менеджерам, которые, по мнению авторов, должны обладать высоким уровнем образования, культуры, коммуникабельности. Обосновывается, что с этой целью каждое учебное заведение должно развивать менеджмент высшего образования. Этому должны способствовать интелектуализация образовательной среды, переход учебного процесса к образовательным стандартам нового типа. Предложены пути дальнейшего улучшения системы подготовки кадров, в частности менеджеров, деятельность которых способствовала бы не только экономическому росту в стране, но и обеспечению социальной безопасности.

Ключевые слова: менеджмент, инновации, экономическое развитие, социальная безопасность, образовательная парадигма, рыночные отношения.

Табл.: 2. **Библ.:** 10.

Євтушенко Анна Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, Університет державної фіскальної служби України (ул. Університетська, 31, Ірпінь, Київська область, 08201, Україна)

Куценко Віра Іванівна – доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України (бульв. Тараса Шевченка, 60, Київ, 01032, Україна)

Птащенко Олена Валеріївна – кандидат економічних наук, доцент, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (пр. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: helena-valeriya@mail.ru

Yevtushenko H. I., Kutchenko V. I., Ptashchenko O. V. The New Paradigm for Improving the System of Management in the Context of Ensuring Economic Development and Social Security

The article characterizes the importance of formation of the new paradigm for improving the system of management in the context of ensuring economic development and social security. At the same time, the publication specifies that the current social policy in our country is not of a systemic nature, that it has insufficient focus on social security. It is emphasized that efforts to overcome negative results should contribute to formation of the socio-economic stability in the country. There is a need to create a new paradigm for the development of education, whereby the contents and basic orientation of training the personnel, in particular managers, must be subordinated to the worldwide trends of socio-economic, scientific, and cultural development. The basic requirements for managers who, in the opinion of the authors, should have a high level of education, culture and communication, have been disclosed. It has been substantiated that, for this purpose, every educational institution must develop the higher education management. This should be facilitated by intellectualization of the educational environment and transition to the educational standards of a new type. The authors have suggested ways for further improving the system of training the personnel, in particular managers, whose activities would contribute not only to economic growth in the country but to social security as well.

Keywords: management, innovation, economic development, social security, educational paradigm, market relations.

Tbl.: 2. **Bibl.:** 10.

Yevtushenko Hanna I. – PhD (Economics), Associate Professor, The University of the State Fiscal Service of Ukraine (31 Universytetska Str., Irpin, Kyiv region, 08201, Ukraine)

Kutchenko Vira I. – D. Sc. (Economics), Professor, Honored statesman of science and Technology of Ukraine, Institute of Environmental Economics and Sustainable Development of the NAS of Ukraine (60 Tarasa Shevchenko Blvd., Kyiv, 01032, Ukraine)

Ptashchenko Olena V. – PhD (Economics), Associate Professor, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: helena-valeriya@mail.ru

Розвиток ринкових відносин в Україні характеризується складними структурними зрушеннями, підвищенням ролі соціального розвитку, технічним прогресом, зростанням вимог споживачів, що, своєю чергою, приводить не лише до постійного розвитку всього суспільства, а й зумовлює ряд негативних моментів у всіх сферах господарського комплексу, у тому числі й у соціальній сфері. Останньому сприяло й те, що соціальна політика має переважно безсистемний характер, що проявляється через епізодичні явища, навколо якої згруповані зусилля держави щодо її так званої лібералізації. Усе це зумовлює незабезпеченість соціальної безпеки на території нашої країни.

Тож не дивно, що багато науковців у своїх дослідженнях шукають шляхи подолання загроз і небезпек щодо життєдіяльності людини, а також забезпечення соціально-економічного розвитку в країні. Ці питання висвітлені в роботах Бодрова В., Бураковського І., Вергуна В., Власюка О., Воротіна Р., Гейця В., Грицяка І., Дмитренка Г., Казана В., Ковалевського В., Корецького М., Кочетова Е., Кредісова А., Макогона Ю., Пахомова Ю., Румянцева А., Сурліна Ю., Сухарського В., Сьоміна С., Філіпенка А., Чистова С., Швайки А., Шниркова О. та ін.

Проте, на нашу думку, в опублікованих роботах ще недостатня увага приділена системі менеджменту, зокрема його ролі в забезпеченні подолання вищезазначених проблем.

Тому *метою* статті є здійснюваний на основі глибокого аналізу сучасного становища пошук шляхів подальшого економічного розвитку, формування соціальної безпеки, визначення чинників, які сприяють покращенню менеджменту, у тому числі за рахунок удосконаленої парадигми розвитку освіти.

Україна за економічним і соціальним розвитком значно відстає від розвинутих країн, зокрема за продуктивністю праці, реальним валовим внутрішнім продуктом на душу населення, за ціною робочої сили. Остання у 12 разів є меншою, ніж у США, у 9 разів – ніж у Франції, у 8 разів – ніж у Великій Британії та Німеччині. Суттєво відстає Україна від інших країн і за показником співвідношення доходів бідних і багатих. Якщо, приміром, у Китаї воно складає 7 : 1, у країнах ЄС 5–7 : 1, в Японії – 4,3 : 1, то в Україні – 30 : 1.

Подолання цих негативних результатів має сприяти підвищенню соціальної безпеки, соціально-економічна стабільність у країні, яку мають забезпечити висококваліфіковані менеджери, активне впровадження інноваційного менеджменту. Останній передбачає управління науково-технічним прогресом, упровадження досягнень науки і техніки у виробництво. Нововведеннями можуть бути новий порядок, новий метод, винахід тощо. Усі вони одержують суспільне визнання, коли будуть прийняті до поширення, і все це в новій якості виступає як нововведення (інновації).

Активне впровадження останніх сприяє подоланню небезпечних загроз, зокрема таких як: руйнування соціальної бази політичної стабільності в країні; зниження продукування матеріальних і духовних цінностей суспільства; занепад кваліфікованого трудового потенціалу; знецінення робочої сили та порушення необхід-

них умов для її повноцінного відтворення; знецінення мотиваційних стимулів до продуктивної праці тощо.

Практика свідчить, що втрати від руйнування трудового потенціалу, порушення процесу відтворення кваліфікованих фахівців, зокрема менеджерів, можуть виявитися більш непоправними, ніж безпосередньо економічні втрати внаслідок соціально-економічних криз.

Менеджери своєю діяльністю сприяють не лише народженню нових ідей, удосконалених технологічних процесів, а й нових форм організації та управління різними сферами економіки та її структур.

Це, своєю чергою, потребує постійного підвищення якості підготовки менеджерів, у тому числі за рахунок подолання існуючої прірви між існуючими навчальними програмами вищих навчальних закладів і системою їх викладання, з одного боку, та реальними потребами ринку праці – з іншого. Водночас досвід переконливо свідчить про необхідність створення такої парадигми розвитку освіти, у відповідності з якою зміст та основні напрями підготовки кадрів завжди підпорядковуються загальним тенденціям соціально-економічного, наукового і культурного розвитку світу. В їх основі лежать підвищений рівень креативної творчої діяльності кадрового складу, впровадження дієвої інноваційної та інвестиційної політики.

Підвищення якості підготовки кадрів у цілому і менеджерів зокрема потребує створення єдиної системи узгодженої співпраці фундаментальної науки, вищих навчальних закладів, науково-дослідних інститутів і бізнесу. Статистика свідчить, що саме відсутність комунікаційних зв'язків і співпраці освіти, науки та бізнесу зумовило зниження інноваційної активності в країні. Подолання останнього потребує суттєвого оновлення матеріальних засобів і способів соціальних трансформацій; створення більш сприятливих умов для інвестування, інноваційного розвитку підприємств шляхом раціонального використання основних засобів виробництва, модернізації соціально-економічних систем, забезпечення стійкості до загроз і ризиків соціально-економічного розвитку.

Як відомо, кризи є невідворотними, що постійно виникають у певні проміжки часу та закономірно повторюються. Падіння виробництва, погіршення економічних показників, різке зниження економічних індикаторів обумовлює загострення всіх протиріч, у тому числі соціальних [1, с. 120–130].

Серед останніх – невідповідність сучасної системи підготовки менеджерів високим освітнім стандартам. Нерідко отримана вища освіта виявляється непотрібною для особистості в практичному плані. А тому парадигма модернізації освіти України має бути зорієнтована на її інтегрування перш за все в європейський простір. Цьому має сприяти інтелектуалізація освітнього середовища, органічне входження України в європейський освітній простір, інноваційний шлях розвитку в цілому. Інноваційний шлях розвитку освіти означає перехід від спонтанних, періодичних нововведень до нововведень як способу існування системи, що продукує сама вища

школа та виступає основою її цілеспрямованого і керованого розвитку.

Практика свідчить, що складно здійснювати цей процес. Адже останнім часом, коли здійснюється перехід до освітніх стандартів нового типу, вища освіта з елітарної стає масовою. І в цих умовах важливо забезпечити підготовку таких менеджерів, які вміють спілкуватися, гнучко реагувати на поточні зміни ситуації. І серед роботодавців все більше з'являється таких, які до найманих працівників ставлять вимоги: наявність високого рівня освіти, професійної підготовки. А це значить, що кожен навчальний заклад має розвивати менеджмент вищої освіти.

В Україні існує досить широка мережа вищих навчальних закладів, як державних, так і приватних, що готують менеджерів. Усі вони формально видають однакові дипломи. У багатьох високорозвинутих країнах при працевлаштуванні важливим є імідж конкретного вишу, який закінчив фахівець. До речі, престиж університету, його рейтинг встановлюється не державою, а регулярними дослідженнями, що проводяться агенціями за прозорими та визнаними методиками [9]. В Україні ж відсутні загальновізнані та достатньо відомі

фахівцям і громадськості рейтинги вищих навчальних закладів, хоча бренд вишу в цьому аспекті є корисним.

Наразі Україна за розвитком вищої освіти посідає ще досить високе – 18 місце у світі. Проте забезпечено воно в основному кількісними параметрами. Щодо якісних показників розвитку освіти, то тут нам, на жаль, немає чим похвалитися. Так, за даними Інституту Геллапа, задоволені освітою в Україні лише 50% населення. І це зумовлено багатьма чинниками, у тому числі й недостатнім рівнем ресурсного забезпечення освітньої сфери. Скажімо, частка сукупних державних витрат у ВВП на розвиток освіти в Україні є значно нижчою, ніж у багатьох європейських країнах (табл. 1).

Не дивно, що молодь, закінчивши вищий навчальний заклад в Україні, не працює за обраним фахом (серед спеціалістів і магістрів – лише третина). Значна частина випускників вишів виїжджає за кордон. Як свідчать дані соціологічних досліджень, серед опитаної молоді 40% хоче працювати за кордоном, а 30% – і жити там. Щоправда, в Україні спостерігається зростання частки видатків зведеного бюджету на розвиток освіти, що має позитивно вплинути на якість підготовки кадрів, на імідж освіти та інтелектуального потенціалу в цілому (табл. 2).

Таблиця 1

Відносні показники фінансування освіти в країнах світу у 2013 р., %

Країна	Частка витрат на освіту у структурі сукупних державних витрат	Частка сукупних державних витрат у ВВП	Частка державних витрат на освіту у ВВП
Австрія	9,9	50,9	5,0
Бельгія	10,4	55,6	5,8
Данія	12,8	56,5	7,2
Португалія	9,6	49,9	4,8
Словенія	7,5	60,3	4,5
Фінляндія	10,5	57,5	6,0
Франція	8,4	57,0	4,8
Швеція	11,2	52,4	5,9
Україна:			
за державним бюджетом:	7,7	27,7	27,7
за зведеним бюджетом	20,9	34,8	7,3

Джерело: складено за: [2; 10].

Таблиця 2

Динаміка зведеного бюджету на освіту в Україні, % до ВВП

Показник	Рік					
	2000	2005	2010	2014	2015	2016
Усього	4,2	6,1	7,4	6,4	5,8	6,6
у тому числі на:						
загальну середню освіту	1,5	2,5	3,0	2,7	2,5	2,8
вищу освіту	1,3	1,8	2,3	1,8	1,6	1,9

Джерело: [8, с. 4].

Як свідчать дані табл. 2, найнижчими темпами зростала частка зведеного бюджету на розвиток вищої освіти. Саме в час, зазначений у табл. 2, у вищій школі активно залучалися кошти фізичних осіб (вищі навчальні заклади приватної форми власності, навчання студентів «за контрактом» у вишах державної форми власності).

Світова практика свідчить, що трансформація вищих навчальних закладів з елітних на масові вимагає іншого підходу до управління ресурсами, що забезпечують їх розвиток, у першу чергу фінансовими. У цих умовах важливе місце посідає якість знань, яка має бути привабливою для іноземних студентів. А для цього навчання у вищому навчальному закладі має здійснюватися не відірвано від передових наукових досліджень у відповідній галузі. Водночас бізнесові структури мають бути мотивовані фінансувати вищу освіту, у тому числі дослідницьку діяльність у вищому навчальному закладі. В умовах недостатнього фінансування освіти впровадження платного навчання стає все більш важливим. Плата за навчання нерідко має повністю покривати витрати на підготовку фахівців. Щоправда, не всі абітурієнти можуть сплачувати за навчання. У цих умовах критерій відбору змінюється (не знання, а платоспроможність). Зниження якості контингенту спочатку абітурієнтів, а потім студентів впливає й на якість навчання та підготовки кадрів.

Для забезпечення якості підготовки кадрів важливим є досягнення оптимальних взаємовідносин у трикутнику «викладач – студент – керівництво ВНЗ». У цих умовах кожен вищий навчальний заклад зацікавлений в отриманні фінансування від держави, бізнесу та платоспроможних абітурієнтів. Від їх надходжень залежить стан матеріально-технічної бази вишу, наявність комп'ютерів і комп'ютерних програм, навчально-методичного обладнання.

Як свідчить статистика, краще останнім забезпечені підприємницькі університети. За станом менеджменту такий вищий навчальний заклад є близьким до підприємства. У них менеджмент спрямований на максимізацію фінансового прибутку на всіх напрямках шляхом відкриття власних освітянських програм, бізнес-шкіл, курсів підготовки та перепідготовки кадрів, розробки та реалізації програм навчання поза університетського рівня. Підвищенню іміджу вищого навчального закладу, залучення до навчання молоді, у тому числі іноземної, сприяє наявність власної соціальної інфраструктури, зокрема гуртожитків, ідальні, баз відпочинку, поліклініки тощо.

Підприємницький вищий навчальний заклад найбільш гнучко реагує на зміни вимог до працівників на ринку праці. У такому вищій студенти мають можливість здійснювати вибір курсів для певної спеціалізації. Навчання тут орієнтовано не лише на трансляцію існуючих знань, але й на навчання інноваційним знанням і технологіям. До речі, і якість кадрового потенціалу тут дещо вища. Оволодіння знаннями в такому навчальному закладі більш індивідуалізоване, коли мають місце безпосередні контакти викладачів із студентами. Адже тут викладачі працюють у конкурентному середовищі, а їх робота значною мірою оцінюється і за наукові досягнен-

ня, отримані гранти (проекти), наукові публікації тощо. Поліпшенню підготовки кадрів у таких вишах сприяє й те, що в них, як правило, існують такі структури, як інноваційні технологічні парки, дослідницькі інститути, лабораторії, наукові кластери тощо, що забезпечують інноваційний розвиток вищої освіти України на сучасному етапі. Це єдино можливий варіант забезпечення її нової ролі як системи, що створює зону випереджуючого розвитку для всього соціального організму. Ознаками інноваційно-освітньої системи є:

- ✦ нова парадигма освіти, перехід від простого передавання знань викладача студентові до розвитку особистості, активізації її творчої роботи, здатності індивіда до гнучкої, самоналагоджувальної діяльності;
- ✦ розроблення освітніх програм відповідно до суспільної потреби в кадрах з урахуванням ринку праці;
- ✦ творче використання міжнародного досвіду щодо зближення навчання та практичного життя;
- ✦ формування творчого підходу, самостійності мислення тощо.

У підготовці менеджерів важлива роль відводиться поглибленню фундаменталізації та гуманізації вищої освіти, що передбачає створення сприятливих умов для розкриття та розвитку здібностей кожного студента [7]. Це вкрай важливо в умовах зростання обсягів інформації, знань. Так, за підрахунками фахівців, лише в останній третині ХХ століття обсяг знань збільшився у 150 разів. Фундаменталізація освіти стала умовою зростання суспільства, нації, держави.

Особливо активну участь у цьому процесі беруть гуманітарні предмети, впровадження Державної національної програми «Освіта (Україна ХХІ століття)», проект Концепції гуманізації та гуманітаризації освіти в Україні, Концептуальні засади гуманітарної освіти в Україні та вищої освіти.

Сьогодні фахівець, перш за все менеджер, має бути спеціалістом широкого профілю. Цього вимагає зростання наукоємності усіх сфер людської життєдіяльності, швидке старіння знань, потреба в компетентності фахівця. Останню ми розглядаємо як своєрідну суму навичок, яка дозволяє фахівцю працювати в колективі, співвідносити свої дії з інтересами інших, ініціативність і готовність до ризиків. Менеджер має вміти орієнтуватися у зростаючому потоці інформації, бути готовим до самостійності в прийнятті рішень і відповідальності за їх наслідки. Швидка зміна умов життя змушує шукати нові підходи до підготовки менеджерів, здатних ефективно працювати у ХХІ столітті. Це потребує створення когнітивної інфраструктури, здатної забезпечувати трансляцію потреб виробництва в систему підготовки кадрів, постійного оновлення змісту освіти, формування нових ідей.

У підготовці менеджерів слід урахувувати, що в Україні в радянський час недостатня увага приділялася підготовці фахівців нетехнічного профілю. Якщо у США на 10 спеціалістів інженерного профілю, зайнятих у господарському комплексі, готувалося 111 спеціалістів не-

технічного профілю, у Німеччині – 37, у Франції – 32, то в Україні – всього лише 15. В останній практично була відсутня підготовка фахівців із спеціальних і поведінкових наук [4– 6].

Активна міжнародна діяльність, інформатизація виробництва, перехід до якісно нових високих технологій вимагають постійного вдосконалення системи підготовки кадрів. Як уже зазначалося вище, менеджер має володіти перш за все базовими компетенціями, постійно вчитися, що полегшує вертикальну та горизонтальну мобільність випускника вищого навчального закладу.

Інноваційна модель підготовки фахівців передбачає необхідність підготовки менеджерів, активно використовуючи при цьому дисципліни, які формують знання у сфері менеджменту, у тому числі маркетингу, інноваційного менеджменту, управління та інвестування інноваційних проектів і програм, комерціалізацію результатів науково-технічних розробок тощо.

ВИСНОВКИ

Добре підготовлений менеджер дозволяє не лише успішно справлятися з професійними обов'язками, а й формувати безпечні для цього умови, своєчасно ліквідувати джерела загроз для життєдіяльності людини. Нині таких загроз існує дуже багато. Фахівці об'єднали їх у такі групи: загрози, пов'язані з насильством, злочинністю в суспільстві, його криміналізацією; наркоманія, алкоголізм, що зумовлює зростання смертності та скорочення тривалості життя; погіршення медичного обслуговування та охорони здоров'я; низький рівень соціальної захищеності населення.

Добре підготовлений менеджер дозволяє не лише успішно справлятися з професійними обов'язками, а й формувати безпечні для цього умови. Адже, як показує досвід, ігнорування соціальних параметрів політики призводить до серйозних прорахунків у багатьох сферах суспільного життя, що негативно позначається на стані національної безпеки в цілому і соціальної зокрема.

Як стверджує Гриненко А., безпека – це об'єктивний стан, що ґрунтується на відсутності загрози, який суб'єктивно відчують окремі люди чи їх групи; це стан спокою, впевненості, при якому особа має відчуття впевненості, опори в іншій особі чи юридично врегульованій системі протилежності загрози [3]. Соціальна безпека – це стан гарантованої правової та інституційної захищеності життєво важливих соціальних інтересів людини, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз. Соціальна безпека направлена проти екстремізму та насильства в суспільстві; це забезпечення умов для зміцнення здоров'я населення, підвищення його добробуту та покращення соціального самопочуття громадян і якості їх життя.

Фахівці виділяють соціальну безпеку індивідів, суспільства та держави. Менеджер має особливу увагу приділяти формуванню соціального середовища, сприяти досягненню високого рівня та якості життя громадян. Останнє вимагає створення умов для зміцнення здоров'я населення, забезпеченості його харчуванням та одягом, житлом, освітою, культурою, засобами тран-

спорту та зв'язку тощо. Адже від цього залежить ефективність використання робочої сили, людського капіталу, ефективність економіки в цілому. А це значить, що саме рівень та якість життя мають бути пріоритетними напрямками розвитку соціальної безпеки. Своєю чергою, стан соціальної безпеки знаходиться в прямій залежності від рівня життя населення.

Підвищенню якості підготовки кадрів сприяє модернізація вищої освіти, у тому числі шляхом забезпечення широкого вибору освітніх програм і профілів соціалізації, усунення з практики роботи навчальних закладів одноманітності та уніфікації у змісті та методах навчання, розширення прав автономії вишів у розв'язанні академічних проблем тощо. Водночас важливо забезпечити безперервність навчального процесу за більшістю напрямів підготовки, їхню взаємоузгодженість, посилення мотиваційних аспектів у виборі професії.

Нова парадигма підготовки менеджерів має враховувати умови функціонування, державні програми розвитку суспільства, що базуються на оцінці світових тенденцій розвитку системи підготовки менеджерів, постійному пошуку та впровадженні навчальних інновацій, обміну науково-навчальною інформацією, тобто активне використання технологічних інновацій, сутність яких полягає в застосуванні нових навчальних технологій (дистанційних та його елементів) або вдосконалення вже існуючих на технологічно новій основі за допомогою активних методів навчання і комп'ютерних технологій. Останні мають забезпечити конкурентоспроможність наданих освітніх послуг, диверсифікацію, підвищення якості освіти, реалізацію економічних і соціальних функцій. Менеджментські інновації мають бути спрямовані на вдосконалення чи застосування якісно нових методів управління саме підготовкою менеджерів у цілому або ж на рівні конкретного вищого навчального закладу, де здійснюється їх підготовка.

Україна здійснює перехід до інформаційного суспільства, який (перехід) неможливий без наявності фахівців, здатних інноваційно мислити і бути готовими до запровадження інновацій в усі сфери життєдіяльності суспільства. Для останнього характерним є формування інформаційно-освітньо-наукового простору, нової парадигми підготовки менеджерів. Остання передбачає необхідність ефективного використання телекомунікаційних і комп'ютерних технологій. Адже сьогодні зрозуміло, що комп'ютерна неграмотність – це фактор маргіналізації людини, який негативно впливає на економічний і технічний прогрес. Активне впровадження в навчальний процес сучасних інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє вдосконалювати навчально-виховний процес, спрямований на підготовку висококваліфікованих менеджерів, доступність та ефективність зазначеного процесу, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Для цього необхідно сформуванню освітньо-інформаційний простір навчального закладу, основу якого повинно складати відповідне середовище, локальна комп'ютерна мережа, що об'єднує навчальні класи та аудиторії на основі клієнт-серверної технології, елек-

тронну пошту, глобальну мережу Інтернет, лекційні аудиторії з цифровими відеокамерами, сучасними аудіо- і відеопроєкторами для організації телекомунікації, інші засоби колективного та індивідуального спілкування викладача і студента. Усе це має суттєво покращити якість підготовки менеджерів, позитивно вплинути на забезпечення економічного розвитку країни та необхідної соціальної безпеки. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Бауліна Т. В.** Формування державної політики розвитку інноваційно-інтелектуальної сфери: монографія. Київ: РВПС України НАН України та МНТУ МОН України, 2010. 384 с.
2. Бюджет України – 2013. Статистичний збірник Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/bjudzhet-ukraini-2013?category=poperedni-bjudzheti&subcategory=2013-budget>
3. **Гриненко А. М.** Соціальна політика: навч.-метод. посіб. Київ: КНЕУ, 2003. 309 с.
4. **Євтушенко Г. І., Куценко В. І.** Формування інформаційно-комунікаційної компетентності суб'єктів освітнього процесу в умовах євроінтеграції // *Innovation in science and education: challenges of our time. Collection of scientific papers.* London: IASHE, 2016. P. 81–83.
5. **Євтушенко Г. І., В. І. Куценко, Птащенко О. В.** Теоретико-методологічні аспекти стратегічного управління якістю (проблеми, пошуки, розв'язання). *БізнесІнформ*. 2015. Вип. № 10. С. 102–106.
6. **Куценко В., Гарашук О.** Освіта в контексті розбудови інформаційного та екобезпечного суспільства: теоретико-методологічні й практичні аспекти // *Економіка природокористування і охорони довкілля: зб. наук. пр.* Київ, 2016. С. 36–43.
7. **Ніколаєнко С. М.** Від освіти масової до освіти якісної (нова стратегія розвитку освіти України). Київ, 2011. 43 с.
8. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2016/17 навчального року. Статистичний бюлетень. Київ: Державна служба статистики України. 2017. 208 с.
9. Framework for Qualifications of the European Higher Education Area/ Bologna Working Group on Qualifications Frameworks. Published by: Ministry of Science, Technology and Innovation, Bredgade 43. DK-1260. Copenhagen, 2007. 18 p.
10. Education at a Glance 2016/OECD Indicators. URL: <http://www.oecd-library.org/doc/server/download/9616041e.pdf?expires=14793809458cid=id8cacname=guest&checksum=B264D3113BCCDODA751300F4F20E6005/>

REFERENCES

- Baulina, T. V. *Formuvannia derzhavnoi polityky rozvytku innovatsiino-intelektualnoi sfery* [The formation of the state policy of development of innovation-intellectual sphere]. Kyiv: RVPS Ukrainy NAN Ukrainy ta MNTU MON Ukrainy, 2010.
- "Biudzheth Ukrainy – 2013. Statystychnyi zbirnyk Ministerstva finansiv Ukrainy" [Budget Of Ukraine – 2013. Statistical compendium of the Ministry of Finance of Ukraine]. <http://www.minfin.gov.ua/news/view/bjudzhet-ukraini-2013?category=poperedni-bjudzheti&subcategory=2013-budget>
- "Education at a Glance 2016" OECD Indicators. <http://www.oecd-library.org/doc/server/download/9616041e.pdf?expires=14793809458cid=id8cacname=guest&checksum=B264D3113BCCDODA751300F4F20E6005/>
- Framework for Qualifications of the European Higher Education Area/Bologna Working Group on Qualifications Frameworks.

Published by: Ministry of Science, Technology and Innovation, Bredgade 43. DK-1260. Copenhagen, 2007. 18 p.

Hrynenko, A. M. *Sotsialna polityka* [Social policy]. Kyiv: KNEU, 2003.

Kutsenko, V., and Harashchuk, O. "Osvita v konteksti rozbudovy informatsiinoho ta ekobezpechnoho suspilstva: teoretyko-metodolohichni i praktychni aspekty" [Education in the context of development of information and cubespace society: theoretical-methodological and practical aspects]. In *Ekonomika pryrodokorystuvannia i okhorony dovkillia*, 36-43. Kyiv, 2016.

Nikolaienko, S. M. *Vid osvity masovoi do osvity yakisnoi (nova stratehiia rozvytku osvity Ukrainy)* [From mass education to quality education (new education development strategy of Ukraine)]. Kyiv, 2011.

Osnovni pokaznyky diialnosti vyshchikh navchalnykh zakladiv Ukrainy na pochatok 2016/17 navchalnoho roku [Main indicators of activity of higher educational establishments of Ukraine at the beginning of the 2016/17 academic year]. Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2017.

Yevtushenko, H. I., and Kutsenko, V. I. "Formuvannia informatsiino-komunikatsiinoi kompetentnosti subiektiv osvitynoho protsesu v umovakh yevrointehratsii" [Forming information and communication competence of subjects of educational process in conditions of European integration]. In *Innovation in science and education: challenges of our time. Collection of scientific papers*, 81-83. London: IASHE, 2016.

Yevtushenko, H. I., Kutsenko, V. I., and Ptashchenko, O. V. "Teoretyko-metodolohichni aspekty stratehichnoho upravlinnia yakistiu (problemy, poshuky, rozv'iazannia)" [Theoretical and methodological aspects of strategic quality management (problems, searches, decisions)]. *Biznes Inform*, no. 10 (2015): 102-106.